

ВИСНОВОК

рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента
Степанової Людмили Павлівни
про дисертаційну роботу **Чжао Юйлун**
«Методика співацького розвитку студентів факультетів мистецтв на
засадах синергетичного підходу»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Аналіз поданої до рецензування дисертації Чжао Юйлун дає підстави для висновків стосовно актуальності теми дослідження, обґрунтованості теоретичних положень та висновків, достовірності отриманих результатів, наукової новизни та практичного значення.

Актуальність обраної Чжао Юйлун теми зумовлена вимогами до якості вищої мистецької освіти, особливо на тлі вимог до конкурентоспроможності і творчої реалізації співаків-виконавців, педагогів-музикантів у відкритому культурному просторі.

Співацький розвиток студентів факультетів мистецтв, який накладається на розвинений художній смак, мистецьку емпатію, сформоване музичне мислення і спеціальні вокальні здібності, є основою професійної реалізації як у музично-педагогічній, так і у вокально-виконавській діяльності.

Співацький розвиток має бути орієнтиром підготовки не тільки фахових співаків, але й майбутніх вчителів музичного мистецтва, керівників шкільних музичних колективів, хормейстерів тощо, оскільки саме він є базисом для успішного провадження в загальноосвітніх закладах, в закладах спеціальної музичної освіти професійної музично-педагогічної діяльності, зокрема, вокальної, вокально-хорової роботи, художньо-педагогічного аналізу музичних творів тощо.

З цих позицій актуальність теми дисертації Чжао Юйлун є високою, і вона лише зростатиме з появою в мистецькому середовищі нових високопрофесійних співаків-виконавців, педагогів-музикантів.

Мета дослідження полягає у розробленні, теоретичному обґрунтуванні, упровадженні в навчальний процес та експериментальній перевірці методики співацького розвитку студентів факультетів мистецтв на засадах синергетичного підходу.

Предмет дослідження – співацький розвиток студентів факультетів мистецтв.

Формулювання ключових позицій. Щодо обґрунтування дисертантом концептуальних позицій, заслуговують на увагу авторські формулювання ключових взаємозумовлених понять «співацький розвиток» і «співацька розвиненість», визначених у контексті синергетичного підходу. Автор осмислює співацький розвиток на методологічному базисі синергетичного підходу як комплексний, стратегічно вибудований, динамічний процес особистісної музично-творчої та інтелектуальної трансформації студентів факультетів мистецтв шляхом удосконалення сукупності вокальних умінь і навиків за рахунок використання як методично-спланованих та змодельованих, так і випадкових впливів, у той час, як співацьку розвиненість з позицій синергетичного підходу автор осмислює як результативний продукт процесу співацького розвитку, що являє собою здатну до самоорганізації, відкриту до нелінійного формування, відносно стійку динамічну систему, складові якої знаходяться в когерентно-узгодженій взаємодії.

Суттєвим є проакцентований в дисертації зміст *творчого потенціалу*, яким володіє співацький розвиток студентів факультетів мистецтв, що передбачає: наявність педагогічних резервів щодо поетапної цільової особистісно-фахової трансформації суб'єктів процесу співацького розвитку у контексті удосконалення персональних вокально-виконавських, вокально-педагогічних, інтелектуально-творчих задатків, здібностей та можливостей; наявність педагогічних резервів щодо формування в студентів факультетів мистецтв спеціального цілісного комплексу фахових співацьких умінь і навиків, а також відповідних особистісних виконавсько-психологічних якостей та характеристик.

Інший акцент в дисертації зроблено на співацькій компетентності студентів факультетів мистецтв, що характеризується автором в якості набутої у процесі

співацького розвитку персональної фахово-діяльнісної характеристики, яка детермінує здатність майбутнього фахівця-вокаліста у подальшій професійній вокально-виконавській і вокально-педагогічній діяльності ефективно реалізовувати на практиці набуті у процесі фахового вокального навчання предметні компетенції, застосовувати й інтегрувати засвоєні під час вивчення вокальних та вокально-хорових навчальних дисциплін теоретичні знання у галузі вокальної педагогіки та виконавства та комплекс практичних співацьких умінь.

Уже в цих позиціях авторських трактувань ключових понять на основі глибокого теоретичного аналізу полягає наукова **новизна дослідження**.

Наукова новизна визначена в дисертації об'єктивно і відповідає здобуткам. Вона полягає у формулюванні сутності і визначенні специфіки співацького розвитку студентів факультетів мистецтв, в розробленні змістових компонентів, методичних засад, етапів, педагогічних умов і методичної моделі співацького розвитку в цілому. А також в уточненні понять «співацька компетентність», «творчий потенціал процесу співацького розвитку студентів факультетів мистецтв».

Прописані в дисертації позиції наукової новизни впливають із формулювань і висновків, що є логічним і цінним в **теоретичному плані**, і спрямовують **практичну значущість** дисертації, зокрема її діагностичну і методичну складові.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що його результати можуть використовуватись в методичних рекомендаціях, в навчально-методичних посібниках, у типових та робочих програмах з вокальних та вокально-хорових навчальних курсів

Структура дисертації є традиційною для викладу тексту педагогічних досліджень, що оптимально відображає логіку дослідницького процесу.

Перший розділ – *теоретичний*, в якому здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз джерел з проблеми дисертації, розкрито сутність та специфіку досліджуваного феномену співацького розвитку студентів факультетів

мистецтв, сформульовано авторське уточнення поняття «співацька компетентність».

У цьому ж розділі подано розгорнуту характеристику методології синергетичного підходу у контексті співацького розвитку, конкретизовано принципи, а також сформульовані методичні засади як базове підґрунтя для розроблення експериментальної методики співацького розвитку.

Другий розділ – *методичний*, присвячений системно-компонентному аналізу співацької розвиненості студентів факультетів мистецтв, проведеному в контексті теоретичного обґрунтування і детального опису педагогічних орієнтирів, моделювання методики співацького розвитку в процесі фахового вокального та вокально-хорового навчання. У цьому ж розділі розкрито сутність визначених етапів співацького розвитку згідно з вокально-технічними, інтерпретаційними та виконавсько-артистичними уміннями.

Методична складова дослідження як кінцевий пункт методики співацького розвитку визначає набуття студентами факультетів мистецтв співацької компетентності, що впливає із попередньо сформульованого авторського визначення та спрямовує конкретизацію доцільних форм і методів.

Методичний інструментарій є різноманітним, передбачає варіативність і дає можливість вибору в практичному застосуванні, що важливо, оскільки є можливість оперування методикою з огляду на індивідуальність студента.

У другому розділі подано перебіг і організацію дослідно-експериментальної роботи щодо проведення відповідних заходів дослідно-експериментальної роботи, запланованих відповідно до розробленої методичної моделі. Розроблено характеристики високого, середнього та низького рівнів сформованості співацької розвиненості студентів факультетів мистецтв.

Третій розділ – *експериментальний*, в якому детально описано перебіг формувального педагогічного експерименту і встановлено високу ефективність авторської методики. Практичне значення мають запропоновані методи і форми співацького розвитку з детальним описами – інструкціями їх запровадження на різних етапах методики.

Текст дисертації містить оптимальну кількість графічних зображень та таблиць для унаочнення окремих положень, що структурує роботу.

Висновки з розділів і загальні висновки дають вичерпні відповіді щодо результатів розв'язання завдань дисертації. Змістовними є додатки до основного тексту дисертації. Результати дослідження представлено у публікаціях, які повністю відображають зміст відповідних розділів поданої до рецензування роботи.

Висновок. Дисертація Чжао Юйлун на тему «Методика співацького розвитку студентів факультетів мистецтв на засадах синергетичного підходу» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути рекомендоване до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування та
теорії і методики музичної освіти
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

